

Wijziging van de artikelen 242 tot en met 249 van het Wetboek van Strafrecht

VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR JUSTITIE¹

Vastgesteld 5 maart 1991

De leden van de **C.D.A.**-fractie hadden met belangstelling van dit wetsvoorstel kennis genomen. Zij wilden in dit stadium uitsluitend stilstaan bij de kwestie van het klachtrecht, neergelegd in artikel 245 en van overeenkomstige toepassing verklaard in de artikelen 247 en 248.

In artikel 245 zijn als klachtgerechtigden aangewezen de wettelijke vertegenwoordiger, de Raad voor de Kinderbescherming en degene ten aanzien van wie het feit is gepleegd. Het is denkbaar dat er tussen deze klachtgerechtigden verschil van mening zou bestaan over de kwestie of het al dan niet verstandig is om een klacht in te dienen.

Op welke wijze kan zo'n meningsverschil tot een oplossing worden gebracht? Kan iedere klachtgerechtigde desnoods tegen de zin van de andere klachtgerechtigden in, toch een klacht indienen en aldus de mogelijkheid van vervolging openen? Bestaat er nog een zekere rangorde tussen de klachtgerechtigden?

De aan het woord zijnde leden hadden met enige verwondering kennis genomen van het feit dat de termijn waarbinnen de klacht moet worden ingediend, gelijk is gesteld aan de verjaringstermijn. Zij vroegen zich af of dit wel een verstandige keuze is. Het fenomeen klachtdelict dankt zijn bestaan niet aan de wenselijkheid om bij bepaalde strafbare feiten het recht van strafvervolging enige tijd «boven de markt» te kunnen laten hangen, doch, in de terminologie van Hazewinkel Suringa, «aan de erkenning van de mogelijkheid dat het bijzonder belang groter nadeel kan lijden door het instellen van het openbaar belang door het niet-instellen van de strafsanctie».

Het gaat er dus om dat in verband met een betrokken bijzonder belang, in casu van het minderjarige slachtoffer, een keuze moet kunnen worden gemaakt om al dan niet tot indiening van een klacht over te gaan en daarmee de mogelijkheid van strafvervolging te openen. Voor het maken van die keuze moet enige tijd van beraad worden gereserveerd. Een termijn van twaalf jaar lijkt echter wat erg lang.

De aan het woord zijnde leden attendeerden er voorts op dat bij de hier aan de orde zijnde type gedragingen, de strafbaar gestelde handelingen grensden aan de handelingen die niet strafbaar zijn en zulks afhankelijk van de intentie en toestemming van de betrokkenen en de

¹ Samenstelling:

Wagemakers (CDA), voorzitter, Glasz (CDA), Fleers (CDA), Mastik-Sonneveldt (PvdA), mw. J. H. B. van der Meer (PvdA), Van Veldhuizen (PvdA), Heijne Makkreel (VVD), Talsma (VVD), Glastra van Loon (D66), mw. Bolding (Groen Links), Barendregt (SGP), Schuurman (RPF) en Van der Jagt (GPV).

context waarin een en ander plaatsvindt. Bij dat alles voegden zich dan ook nog problemen van bewijstechnische aard, aangezien naast verklaringen van de betrokkenen vaak andere bewijsmiddelen ontbreken.

Voorts attendeerden de aan het woord zijnde leden erop dat in deze puberteitsjaren vaak sprake is van instabiele en frequent wisselende relaties, waarbij in relatief korte tijd de verhouding van «grote liefde» kan omslaan in afkeer. Bij dit alles voegt zich dan nog het feit dat allerlei derden zijdelings bij een en andere betrokken kunnen zijn; de nieuwe verloofde of vriend van het betrokken meisje, haar ouders en diens ouders, vrienden en bekenden enz.

Dezelfde leden vroegen zich af hoe nu in zo'n context een klachtdelict zou gaan functioneren indien de mogelijkheid wordt geopend om nog jaren later een klacht in te dienen over gedragingen die men jaren eerder van iemand heeft, c.q. zou hebben, ondervonden. Bij zodanige klachten zijn immers niet alleen de belangen van het slachtoffer, c.q. gepreterende slachtoffer betrokken, doch ook die van de persoon die als dader van dat strafbaar handelen wordt aangewezen.

De aan het woord zijnde leden merkten nog op dat een discussie over voormelde problematiek niet nodeloos verward zou moeten worden met een beschrijving van juist die situaties waarin het betrokken minderjarige slachtoffer vele jaren nodig zou hebben gehad om zich te ontworstelen aan de invloed van de persoon die aangemerkt zou moeten worden als dader van dat strafbaar handelen.

Bijvoorbeeld in situaties waarin die dader de grootvader of de broer van het slachtoffer zou zijn. Het zou dan immers gaan om gedragingen die zonder meer strafbaar zouden zijn, c.q. moeten zijn, onafhankelijk van enige klacht terwijl wellicht bij andere niet-familierelaties waarbij echter wel zo'n vorm van afhankelijkheid zou hebben bestaan, eerder gedacht had kunnen worden aan een relatief klachtdelict met een langere klachttermijn met daarnaast voor de overige gevallen een absoluut klachtdelict met een gebruikelijke korte termijn.

De leden van de fractie van de **P.v.d.A.** hadden met belangstelling en instemming kennis genomen van het voorstel. Ook afgezien van de inhoudelijke verbeteringen achtten zij het voorstel qua systematische opzet een verbetering ten opzichte van de geldende bepalingen en ten opzichte van de eerdere varianten van het voorstel. Het was deze leden niet duidelijk, waarom in artikel 245, 1e lid, de woorden «buiten echt» voorkomen. Deze woorden zijn hier toch overbodig, daar «binnen echt» toch geen sprake kan zijn van «ontuchtige handelingen»? Dezelfde vraag stelden deze leden bij «buiten echt» in artikel 247, 1e lid, althans bij die zinsnede waar «buiten echt» voor de eerste maal in dat lid voorkomt. Wellicht zou dezelfde vraag ook gesteld moeten of kunnen worden bij de tweede plaats waar «buiten echt» in dat artikellid voorkomt, maar daar was hun bovendien niet duidelijk, of de delictsomschrijving pas voltooid is, indien noch met de «verleider», noch met degene die de handelingen pleegt, een echtverbintenis bestaat danwel of «buiten echt» alleen slaat op het ontbreken van een echtverbintenis met degene die de handelingen pleegt. Deze leden wezen nog op een tweetal inconsistenties in de terminologie. In artikel 245, 3e lid, wordt gesproken over de «wettelijke» vertegenwoordiger, onder verwijzing naar artikel 65, 1e lid Sr. Daar staat echter «wettige» vertegenwoordiger. In artikel 247, 1e lid is sprake van «een» gevangenisstraf, terwijl op alle overige plaatsen het lidwoord wordt weggelaten.

De leden van de **V.V.D.**-fractie hadden met instemming kennis genomen van het wetsvoorstel zoals dat thans, na verscheidene wijzigingen te hebben ondergaan, ter behandeling bij de Eerste Kamer ligt. Zij waren van mening dat bij de grondige behandeling in de Tweede Kamer een tekst is ontstaan welke een evenwichtige regeling biedt van een

moeilijke en vaak tere materie. Zij zouden derhalve het wetsvoorstel gaarne steunen. Zij wezen nog op een vrij storende drukfout in de tekst, zoals deze sinds de vijfde nota van wijziging luidt, waar in artikel 247 lid 1 regel vier het woord «leidt» voorkomt in plaats van «lijdt».

Het lid van de fractie van de **R.P.F.** stelde de volgende vragen:

Welke regelingen heeft men in andere landen van de EEG in vergelijking met de voorgestelde artikelen 244, 245 en 247 van het Wetboek van Strafrecht?

Houdt artikel 245 niet het gevaar in van een legale vergroting van de produktie en distributie van pornografische lectuur in en vanuit ons land? Wordt met artikel 245 ook niet alle weerstand gebroken om via 06-sexlijnen vrijwillige sex – maar in feite sex-uitbuiting – van jongeren tussen 12 en 16 jaar te bevorderen?

Zal de koppeling van vrijwilligheid in artikel 245 met de mogelijkheid van een klachtdelict met een verjaringstermijn voor de toekomst – vanwege mogelijk latere problemen of conflicten – niet vele onaangename juridische gevolgen kunnen hebben? Geldt hetzelfde met betrekking tot artikel 247? Is het juridisch acceptabel om regelingen als artikel 245 in het Wetboek van Strafrecht op te nemen, die dergelijke ethisch ontoelaatbare situaties kunnen uitlokken? Bestaan er in het Wetboek van Strafrecht meer van dergelijke regelingen?

Kan het ministerie een overzicht met bijlagen geven van reacties in de buitenlandse pers nadat het wetsvoorstel door de Tweede Kamer werd aangenomen? Welke zijn in die persreacties aparte onjuistheden?

De voorzitter van de commissie,
Wagemakers

De griffier van de commissie,
Dijkstra-Liesveld